

Alfred Perenya i Reixacs

(Lleida 1882-1930)

Entre els homes importants que Catalunya ha donat durant aquest segle cal comptar Alfred Perenya i Reixacs. Amb una figura alta i ben plantada, home d'una extensa cultura i unes qualitats humanes excepcionals, advocat de professió, polític per temperament i posseïdor d'un talent remarkable, lliurà grans idees, fundà grups i entitats, col·laborà en periòdics, intervingué activament en la vida política i social catalana, formà part de la Diputació Provincial lleidatana i de la Mancomunitat de Catalunya, i era molt conegut i admirat tant a Lleida com a Barcelona i la resta de Catalunya. Era, en una paraula, un ciutadà honorat i ple d'intel·ligència.

Jo vaig tenir la sort de tractar-lo en la meua joventut, quan començava a desvetllar-se la meua inquietud per la lectura i el neguit pels problemes de Catalunya, i el vaig admirar i estimar de seguida. El vaig tractar al seu despatx de Gerent de la important entitat Joventut Republicana de Lleida, durant els anys de la forçosa inactivitat de la Dictadura de Primo de Rivera. Parlava amb ell cada dia, durant les llargues hores de treball i de reflexió, escoltant la seva paraula alligadora i en contacte amb el seu caràcter obert i afectuós. Tot això

justifica a bastament la íntegra fidelitat que he guardat sempre a la seva memòria, com una prova sincera d'amistat malgrat els vint-i-sis anys que em portava.

Vaig ser també, després, un bon amic del seu germà petit, l'Octavi, el qual intentà de continuar, en certa forma, l'obra del germà gran en fundar a Lleida, l'any 1931, el diari «La Jornada», del qual fou director el meu germà Ramon. Precisament, l'Octavi va venir una tarda expressament al Centre Comarcal Lleidatà, de Barcelona, per a portar-me unes quartilles de notes sobre l'Alfred, juntament amb aquest magnífic retrat que reproduïm. Era la darrera vegada que vaig veure l'Octavi, el qual va morir a la ciutat comtal el dia 27 d'abril de 1976, als 80 anys.

L'HOME

Alfred Perenya i Reixacs nasqué a Lleida l'any 1882. Als setze anys, mentre estudiava a Barcelona la carrera de Lleis, fundà l'Associació Escolar Republicana amb els seus companys Francesc Layret, Humbert Torres, Pla i Armengol, Miró i Trepal, Pere Mies i Codina, etc. D'aquella primera Junta Directiva fou nomenat Tresorer. Era l'any 1898.

En acabar els estudis s'adherí al moviment

nacionalista de la Solidaritat Catalana, però, no satisfet amb aquell ideari, fundà aleshores el partit de la Unió Federal Nacionalista Republicana. Ja, abans, havia fundat a Lleida l'entitat Joventut Republicana, que havia de tenir una llarga i pròspera vida i de la qual en fou l'ànima. El paper d'Alfred Perenya dins de Joventut fou decisiu, perquè li donà una categoria excepcional. Per un costat, l'entitat arribà aviat a tenir més de dos mil socis. Per l'altre, adquirí un impuls tan extraordinari que bé es podrien presentar els seus resultats com un exemple gairebé únic a la nostra terra.

Caldria estudiar detingudament la història de Joventut Republicana de Lleida i, sobretot, ho seria de fer-ho abans no s'extingixin els pocs testimonis directes que resten. Recordarem, només, que, gràcies al neguit constant i a l'obra gairebé personal d'Alfred Perenya i Reixacs, l'entitat adquirí en propietat un espaiós solar a l'avinguda de Blondel, i hi edificà un magnífic casal, on hi havia uns amples soterranis, una gran sala de cafè, una sala d'actes immillorable, sense columnes i amb tribuna elevada, i un pis espaiós per a Biblioteca, oficines, sales de reunions i de treball, arxíu, etc. Aquesta construcció es manté encara ferma. Aleshores l'entitat deixà l'antic local de la cantonada dels carrers Major-Cavallers (on després hi hagué el Cinema Granados), i s'hi instal·là.

Una altra obra de capital importància deguda, en primer lloc, al geni creador d'Alfred Perenya, home de grans entusiasmes, fou l'adquisició d'uns vastos terrenys a la carretera d'Osca i la construcció d'un bellíssim Camp d'Esports, amb un camp de futbol, una piscina (on s'hi celebraren Campionats de Catalunya), un velòdrom, una pista de patinatge, diversos camps de tennis, un terreny per a practicar l'atletisme, presidit tot per un casal on hi havia un cafè restaurant, Biblioteca i altres dependències. Aquest Camp d'Esports existeix encara, tal com era abans, i només hi trobem a faltar l'entrada monumental per la carretera d'Osca, on hi havia dos quioscos de pedra als costats i, de l'un a l'altre, unes portes amples presidides per unes lletres de fusta, separades, que formaven aquestes paraules: «Camp d'Esports de Joventut Republicana». Dos autocars de l'època traslladaven el públic des de l'estatge social de Joventut fins al Camp. No cal dir que això donà naixement

a un gran nombre de seccions esportives d'una gran vitalitat. Aquells terrenys produïren abundants figures conegudes tant en el futbol com en el ciclisme, la natació, etc. Nosaltres mateixos vam participar en diversos campionats infantils de futbol, a les ordres del competent i enyorat professor senyor Antoni Sabater i Mur.

I encara no era tot. Els amples soterranis eren ocupats pels tallers d'una impremta, que duia el nom de la casa, i on s'editava un diari propietat també de Joventut. Era el moment àlgid de la vida de l'entitat. Tot això seria prou per a elevar a Lleida, en senyal d'agraïment ciutadà, un monument a la memòria d'aquell eximí patriota, glòria de la ciutat, que es digué Alfred Perenya i Reixacs. Ho registrem aquí perquè Lleida li és deutora d'aquest homenatge.

De retorn a Lleida amb el títol d'advocat, Alfred Perenya prengué la direcció del diari «L'Ideal», que fundà a darrers de segle Manuel Perenya, el seu pare, aleshores diputat a Corts. No parlarem ara de les campanyes que menà contra el caciquisme i pel progrés cultural i material de Lleida en aquells temps ja llunyans.

EL POLÍTIC

La seva vida política fou agitada. Alfred Perenya s'hi llurà amb fe, amor i idees sones progressistes. Era un gran català, un gran idealista i un gran realitzador.

L'escriptor Joan Oller i Rabassa, ens explicà al Centre Comarcal Lleidatà, un dia que li fèiem un homenatge pels seus vuitanta anys (i que jo vaig presentar amb satisfacció), que, d'estudiants, el seu company Alfred Perenya s'interessava per tots els sectors polítics i obrers, els dirigents dels quals ell coneixia i tractava. Només caldria rellegir les editorials que Perenya publicava a la revista «Lleida» (de la qual era l'orientador i el responsable a partir de l'any 1927) per adonar-se del seu talent. Un dia escriví: «Els obrers tenen sempre raó». Alfred Perenya no era un orador, com ho era el doctor Humbert Torres, per exemple. Els seus escrits (aleshores no s'utilitzava la màquina d'escriure), en arribar a la impremta, els agafava sempre l'operari Rufi, perquè era l'únic que li coneixia la lletra. Però les idees sí que eren clares, entenedores i justes.

Fou un home honrat i digne, i això li por-

tà contratemps. La paraula i l'escrit li valgueren processos judicials i persecucions governatives, que l'obligaren a viure temporades en la clandestinitat i, també, a exiliar-se a Andorra i a França, com per exemple l'any 1909 a conseqüència dels fets de juliol, fins al restabliment de la vida pública i la derogació de la Llei de Jurisdiccions. Aleshores retornà a la seva Lleida. Tenia vint-i-set anys, i fou elegit diputat provincial. Ocupà en dues ocasions la vice-presidència de la Diputació i fou nomenat membre del Consell de la Mancomunitat de Catalunya on desplegà, malgrat els escassos mitjans de què disposava, una activitat singular.

A la Diputació Provincial de Lleida vigoria les finances, dedicà principalment el seu amor als desvalguts, que s'acolliren a la seva beneficència, i féu restaurar les edificacions. S'interessà particularment per les condicions higièniques dels pobres i els malalts.

Octavi Perenya, germà d'Alfred, m'explicà que, en ésser aquest nomenat per al càrrec de Visitador, les monges de la Caritat hi veieren el mateix dimoni, però tot seguit quedaren meravellades. Li mostraren la Capella, mig enrunada, i la primera disposició que prengué Alfred Perenya fou ordenar-ne la immediata restauració. Així actuà durant uns deu anys i deixà una obra modèlica. Quan Alfred Perenya morí, el dia 20 de març de 1930, les monges el ploraren i digueren als asilats que s'havia mort el seu pare. A l'enterrament (que fou civil) les monges hi enviaren els infants i els vells més «presentables», afegint que es mereixia que li fessin un altar per la seva bondadosa protecció. Només comentaren en veu baixa: «Llástima que no anés a missa!».

A la Mancomunitat de Catalunya era

l'home de confiança de Prat de la Riba. Allí, presentà al Consell un pla per a la instal·lació dels telèfons a tots els pobles de Catalunya, i ben avançada tenia aquesta realització, amb moltes viles que ja en gaudien, quan una disposició del Govern central concedí aquests serveis a la Companyia Telefònica actual. Cal recordar, però, que el primer servei telefònic urbà automàtic d'Espanya fou instal·lat a la ciutat de Balaguer.

Alfred Perenya i Reixacs visqué només 48 anys. Va morir quan Catalunya més el necessitava. Francesc Macià li tenia una gran confiança. Jo recordo, encara, quan Macià li escrivia cartes des de l'exili i li demanava consells. Potser, si Alfred Perenya no hagués mort a l'inici de la primavera de 1930, les coses no haurien anat de la mateixa manera. Era fet amb la pasta dels homes gegants.

En saber-se la seva desaparició, els testimonis de condol que es rebieren foren abundants. Assistiren a l'enterrament Joan Molas, Llarí, Pere Mies, Riu Vendrell, Josep Estadella, Ramon Felip, Romà Sol, Antoni Agellet, Armengol de Llano, etc.

Entre els telegrams rebuts n'hi havia de Rovira i Virgili, Joan Casanoves, Pere Coromines, Noguer i Comet, Manuel Carrasco, Felip Rodés, Francesc Macià, Daniel Riu, A. Lerroux, Quintana León, Puig i Cadafalc, Grup «L'Opinió» (Lluhi, Comes, Casanelles, Xirau), Francesc Cambó, Miquel Santaló, Luis de Zulueta, etc.

Els diaris de Barcelona li dedicaren sentits comentaris. D'arreu de les terres lleidatanes, de Catalunya i d'altres indrets arribaren mostres de condol. La tristesa inundà els cors de milers d'amics de l'home que acabàvem de perdre.

J. B. Xuriguera.